

Uchwała z dnia 10 maja 1994 r.

I PZP 22/94

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming - Kulesza, Sędziowie SN: Antoni Filcek, SA: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy przy udziale prokuratora Stefana Trautsołta, w sprawie z powództwa Waleriana G. przeciwko Kopalni Węgla Kamiennego "B." w R., o wynagrodzenie, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, postanowieniem z dnia 17 marca 1994 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.,

"Czy w świetle uregulowań § 13 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 20 grudnia 1974 r., w sprawie regulaminów pracy (Dz. U. Nr 49, poz. 229 z późn. zm.), w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z 1 października 1991 r. zmieniającym cytowane rozporządzenie (Dz. U. Nr 92, poz. 409) oraz treści art. 25 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95) radny Rady Narodowej zachowuje prawo do wynagrodzenia od macierzystego zakładu pracy za czas nieobecności w pracy z powodu udziału w posiedzeniach Rady Narodowej?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

W świetle przepisów § 13 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1974 r. w sprawie regulaminów pracy oraz zasad usprawiedliwiania nieobecności w pracy i udzielania zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 49, poz. 299) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 października 1991 r. zmieniającym to rozporządzenie (Dz. U. Nr 92, poz. 409) oraz art. 25 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 ze zm.) radny rady gminy nie zachowuje prawa do wynagrodzenia od macierzystego zakładu pracy za czas nieobecności w pracy z powodu udziału w posiedzeniach tejże rady.

U z a s a d n i e

Przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne

powstało w związku z odmową pozwanego zakładu pracy zapłaty powodowi wynagrodzenia za pracę za czas, w którym powód brał udział w posiedzeniach rady gminy.

Sąd I instancji oddalił powództwo w oparciu o § 13 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1974 r. w sprawie regulaminów pracy oraz zasad usprawiedliwiania nieobecności w pracy i udzielania zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 49, poz. 299) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 października 1991 r. zmieniającym to rozporządzenie (Dz. U. Nr 92, poz. 409). Zdaniem tego Sądu udział powoda w posiedzeniach rady nie jest równoznaczny ze "stawieniem się na wezwanie organu samorządu terytorialnego", o którym mowa w powyższym przepisie przyznającym w tym przypadku prawo do wynagrodzenia.

Wątpliwości Sądu Wojewódzkiego wynikają stąd, iż wprowadzie powyższe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1974 r. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 1 października 1991 r. rozróżniało pojęcie "wykonywania zadań o charakterze społecznym" od pojęcia "stawienia się na wezwanie organów", to nie można jednak wykluczyć - po nowelizacji tego rozporządzenia - że udział w posiedzeniach odbywa się na podstawie wezwania organu, gdyż radny jest powiadamiany o terminie posiedzenia. Odpowiedź negatywna na postawione pytanie stawiałaby radnego rady gminy w gorszej sytuacji od pozycji osób wykonujących funkcje posła lub ławnika, gdyż wysokość diety na ogół jest niższa, niż utracone wynagrodzenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jak wynika z uzasadnienia pytania, przedmiotem wątpliwości Sądu Wojewódzkiego jest prawo do wynagrodzenia radnego rady gminy, a nie rady narodowej.

Radny rady gminy nie nabywa prawa do wynagrodzenia od pracodawcy, który udzielił mu zwolnienia od pracy na czas niezbędny do wzięcia udziału w posiedzeniach rady, gdyż nie wykonuje on w tym czasie pracy na rzecz pracodawcy, a żaden przepis nie przyznaje mu takiego prawa za czas niewykonywania pracy (art. 80 k.p.). Bez wątplenia nie jest podstawą do nabycia prawa do spornego wynagrodzenia przepis art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 ze zm.), w myśl którego na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowej, ani przepisy art. 25 ust. 2 i 3 tej ustawy regulujące ochronę trwałości stosunku pracy radnego i jego prawo do zwolnień z pracy w celu brania udziału w pracach organu gminy. Wynika to wprost z ich brzmienia jak i z porównania z uprzednio obowiązującym przepisem art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie

rad narodowych i samorządzie terytorialnym (jednolity tekst: Dz. U. z 1988 r., Nr 26, poz. 183) stanowiącym, że za czas zwolnienia radny zachowuje prawo do wynagrodzenia i wszystkich świadczeń ze stosunku pracy jak za czas pracowany, przy czym ustawa ta w art. 83 ust. 1 przyznawała radnemu także prawo do diet za udział w posiedzeniach.

Także przepisy cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1974 r. po ich nowelizacji rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 października 1991 r. nie stanowią podstawy do nabycia przez radnego prawa do wynagrodzenia za udział w pracach rady gminy. Przed wspomnianą nowelizacją rozporządzenie to stanowiło, że pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas zwolnienia z pracy do wykonywania zadań radnego (§ 13 ust. 1 pkt 1 lit. a w zw. z § 15 ust. 1) oraz w razie stawienia się na wezwanie różnych organów państwowych (§ 15 ust. 2). Rozporządzenie z dnia 1 października 1991 r. zmieniło stan prawny m.in. w ten sposób, iż usunięto przepis przyznający prawo do wynagrodzenia za czas wykonywania zadań radnego. Ponieważ przed tą nowelizacją rozporządzenie wyraźnie oddzielało jako odrębne tytuły prawne do wynagrodzenia udział w pracach rady od wezwania przez uprawniony organ, to nie można po nowelizacji tak znacznie zmienić zakresu odniesienia pojęcia "wezwanie przez organ", aby objąć nim również udział radnego w posiedzeniach rady, mimo, że po nowelizacji obok organów państwowych § 13 ust. 1 cytowanego rozporządzenia wymienia także organy samorządu terytorialnego. Zauważyć także należy, iż rada nie wzywa swego członka do udziału w posiedzeniach, bo obowiązek tego udziału wynika wprost z art. 24 ustawy o samorządzie terytorialnym, lecz jedynie zawiadamia o terminie posiedzenia.

Nie może stanowić przesłanki do udzielenia odpowiedzi twierdzącej argument, iż w przeciwnym razie radny gminy będzie w gorszej sytuacji, niż ławnik lub poseł. Dokonana wyżej gramatyczna i historyczna wykładnia przepisów mogących ewentualnie stanowić podstawę do nabycia przez radnego prawa do analizowanego wynagrodzenia nakazuje odrzucić taką możliwość i wniosku tego nie mogą zmienić argumenty o charakterze słusznościowym. Ponadto należy zauważyć, że gmina ma znaczną swobodę w ustalaniu wysokości diet i może je różnicować w taki sposób, aby radnym pozostającym w stosunku pracy dieta rekompensowała utracone wynagrodzenie za pracę.

Z powyższych względów podjęto uchwałę jak w sentencji.

=====